

CsigaHáz - Degrowth Centrum Budapesten

Csízzy László
Hakkel Márton
Jószai Ágnes
Tatár-Gönczi Orsolya

konzulens: Fejérdy Péter

Alkotás-kutatási 2. prezentáció
2012. november 21.

Építőművészeti Doktori Iskola
2012/2013 - "A Kicsi Szép" tematikus éve

„A csiga házának finom architektúráját spirál alakban építi fel, csigavonalban növelve kiterjedését, majd egyszer csak nem növekszik tovább: innentől a ház térfogata a csigavonal mentén csökken.” *Ivan Illich*

Építészeti kutatási-tervezési metodika

A CSIGAHÁZ:

SZERVEZETI PROGRAMJA ←-----

MŰKÖDÉSI ELVEI ←-----

TÉR-SZERVEZÉSE ←-----

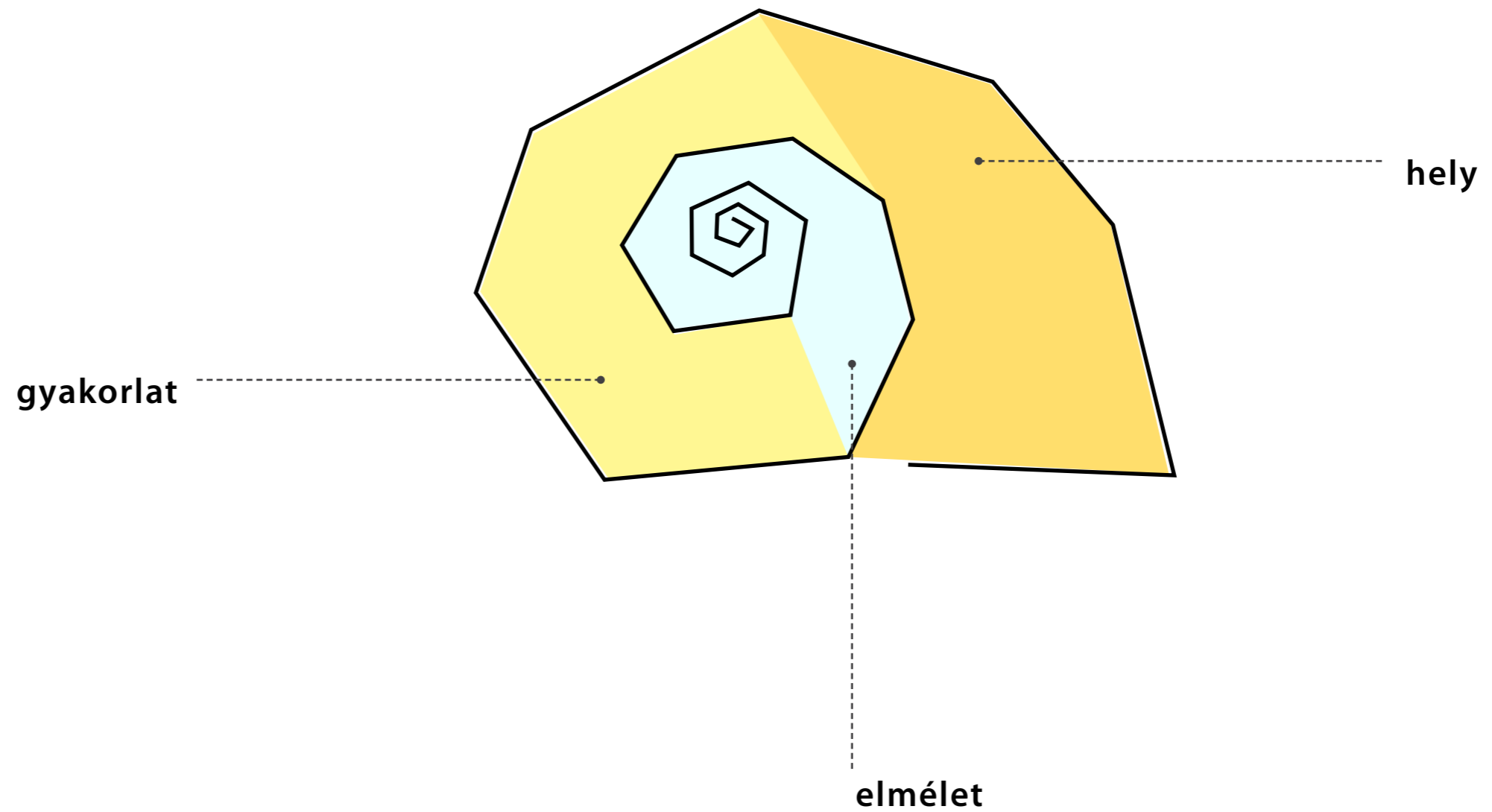
TÉR-ALAKÍTÁSA ←-----

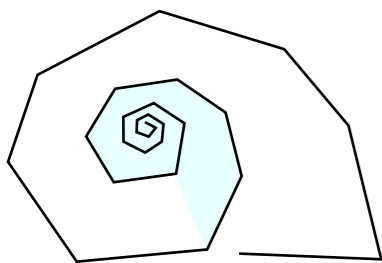
TÉR-HASZNÁLATA ←-----

BÚTOROZÁSA ←-----

ANYAGAI ←-----

TECHNIKAI MEGOLDÁSAI ←-----

Kutatási terv

kapcsolatok, találkozások

Vincent Liegey
Spokesperson of the French Degrowth movement, PhD Crovinus

Adrien Despoisse
Engineer, urbanism and transport system and policies, France – Hon-
grie, permaculture and bike manufacturing

Szabó Rebeka
LMP képviselő, Botanist ELTE

internetes források

a magyar nemnövekedési mozgalom honlapja:
<http://lmv.hu/nemnovekedes>

Research&Degrowth honlapja
<http://degrowth.org/>

mi a "nemnövekedés"
<http://www.origo.hu/itthon/20120816-nemnovekedes-degrowth-radikalis-zold-iranyzat-a-vilag-atalakitasara.html>

what is degrowth, Peter Brown, www.vimeo.com/44414035

A Villanykörte összeesküvés, a tervezett elavulásról
<http://www.youtube.com/watch?v=UmatL75dO3c>

a Nemnövekedés diszkrét bája, Serge Latouche előadása Budapesten, Gödör Klub, 2009
<http://www.youtube.com/watch?v=36QM3GAFr6s>

interjú Serge Latouche-sal
<http://www.origo.hu/gazdasag/hirek/20110325-interju-serge-latouche-francia-kozgazdas-szal-a-nemnovekedes-konpciojanak-kidolgozojaval.html>

Cradle to Cradle, C2C: http://hu.wikipedia.org/wiki/B%C3%B6lcs%C5%91t%C5%91l_b%C3%B6lcs%C5%91g

C2C: <http://epiteszforum.hu/node/7836> <http://c2ccertified.org/about>

McDonough Braungart Design Chemistry: <http://www.mbdcm.com/>

Slowcity, Hódmezőváros, <http://www.tudatoslet.hu/index.php/ajanlo/programok-esemenyek/679-slow-city-mozgalom-els-magyar-varosa>

Slow: http://www.slowmovement.com/slow_cities.php <http://en.wikipedia.org/wiki/Cittaslow>

László Ervin, Budapest Klub: <http://www.budapestklub.hu/index.php>

ökotudatos fogyasztás: <http://www.tudatoslet.hu/index.php/tudatos-let-ökotudatos-fogyasztás>: <http://tudatosvasarlo.hu/>

zöld és bio oldalak gyűjteménye: <http://termelotol.hu/hasznos-linkek>

budapesti „zöld” lehetőségeket térképezi fel, amelyek segítségével fenntarthatóbb módon tudunk élni: <http://budapest.zoldterkep.hu/>

könyvek, dokumentumok

Serge Latouche: A Nemnövekedés diszkrét bája, Savaria University Press, Szombathely, 2011 eredeti: Petit traité de Décroissance sereine, 2006; fordította: Balogh-Sárközy Zsuzsanna

William McDonough; Michael Braungart: Bölcsőtől a bölcsőig, HVG Kiadó Zrt., Budapest, 2007 eredeti: Cradle to Cradle 2002; fordította: Alföldi Györgyi; Füstös Erika

Ernest Callenbach: Ecotópia, Göncöl Kiadó, Budapest, 1992; eredeti: 1978; fordította: Borsos Béla

Ivan Illich - tanulmányok

Paul L. Knox-Heike Maier: Small Town Sustainability, 2009 Birkhauser

Bryan Bell; Katie Wakeford: Expanding Architecture Design As Activism, Metropolis Books, Bellerophone, 2008

Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzata tulajdonában lévő üres utcai vagy udvari bejáratú pince szinten elhelyezkedő nem lakás célú helyiségek bérbeadásának nyilvános, egyfordulós pályázatáról

feladatok

a "nemnövekedés" elveinek építészeti vonatkozásainak megfogalmazása

egyéni kutatás: a díszítés változása az építészetben (TGO)

egyéni kutatás: Slow mozgalom a budai Vár kapcsán (JÁ, FK, PZs)

tervezési program (funkciók) meghatározása

egyéni kutatás: Paralel Budapest: Alternatív közösségi helyek városi szövetbe ágyazódása(CsL)

pincebejárások - 2012.11.29 - 12.02. pincepályázat beadása - 2012.12.10. hely meghatározás

egyéni kutatás: Az V. kerületi lakóházak pincéinek hasznosítási kérdései (HM)

ELMÉLET

GYAKORLAT

HELY

Balázs Bálint, PhD SZIE, ESSRG, <http://www.essrg.hu/hu/rolunk/balazs>

Bertényi Gábor, Sustainable Rural Development ELTE, co-manager of the Szimpla-kert, initiator of the Szimpla Piac

Pataki György, Ecological Economics, CUB

Krall Attila, Biologist ELTE, Birdlife NGO, Ombudsman for future generation office, Project Tokaj program

Kuslits Béla, graduated in medicine, Ombudsman for future generation office, PhD Student Ecological Economics CUB

Árva János, Linguist (Sweedish), ELTE

Bringakonyha: Liptay Orsolya

Polyák Levente, PhD in Sociology and Social Anthropology, Central European University, Lakatlan kurzus

Alföldi György, Rév 8

V. kerületi önkormányzat: Nagy Szabolcs, építési osztály vezetője; Varga Beatrix, vagyonyilvántartási osztály vezetője

III. kerületi önkormányzat

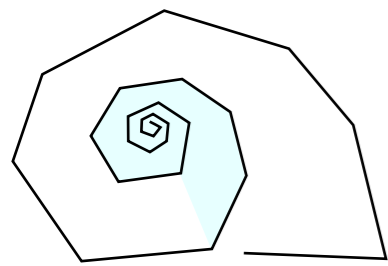
XIV. kerületi önkormányzat

Budapesti Főépítész Iroda

William McDonough építész: <http://www.mcdonough.com/>; <http://www.mcdonoughpartners.com>

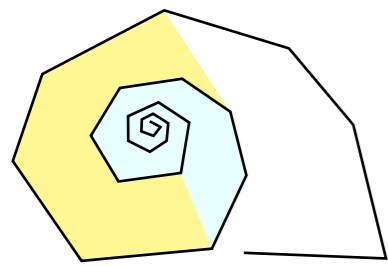
egy C2C projekt: <http://c2cislands.org/>

C2C az építészetben: <http://c2carchitecture.org/>

Degrowth-mátrix : alapelvek rendszerezése

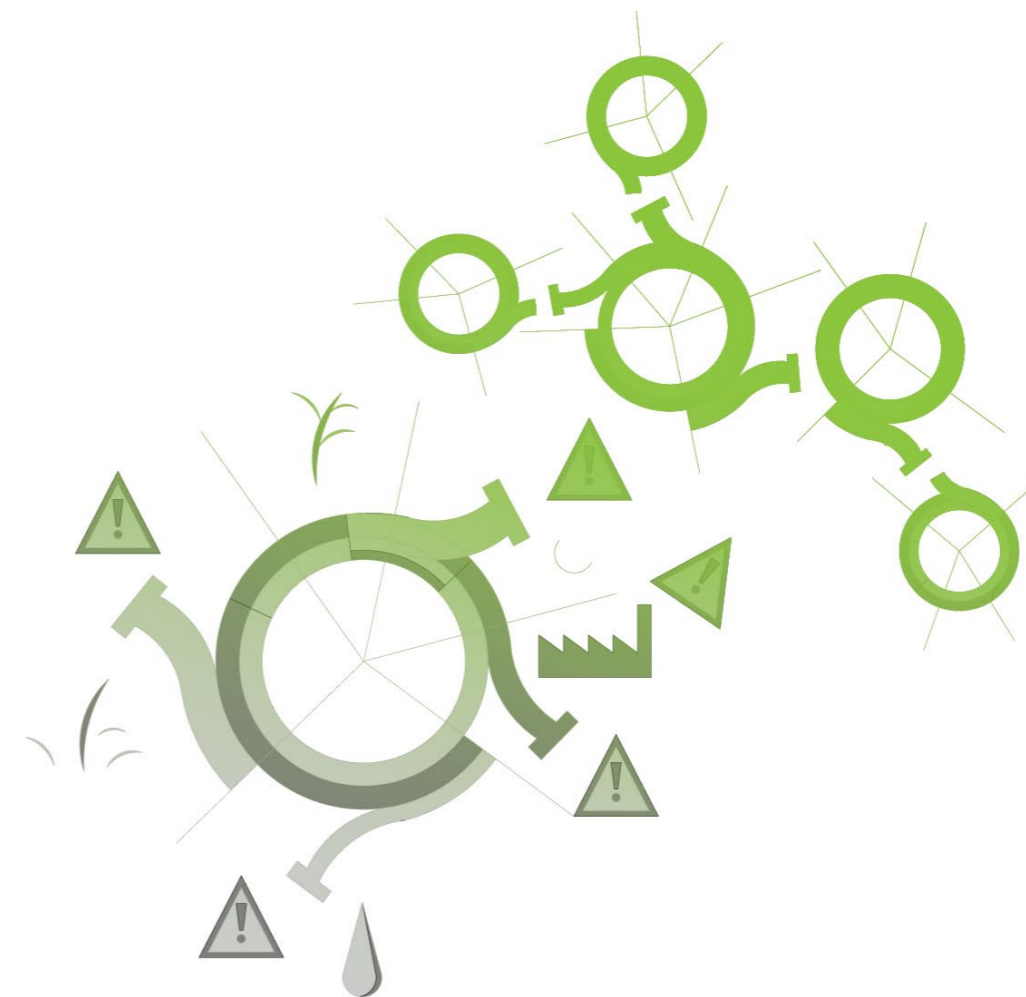
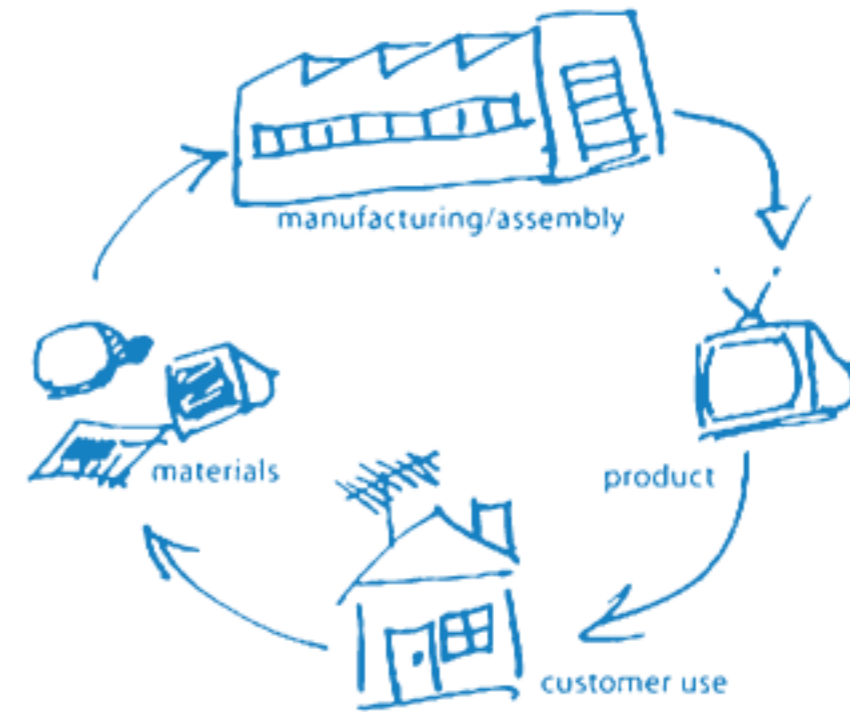
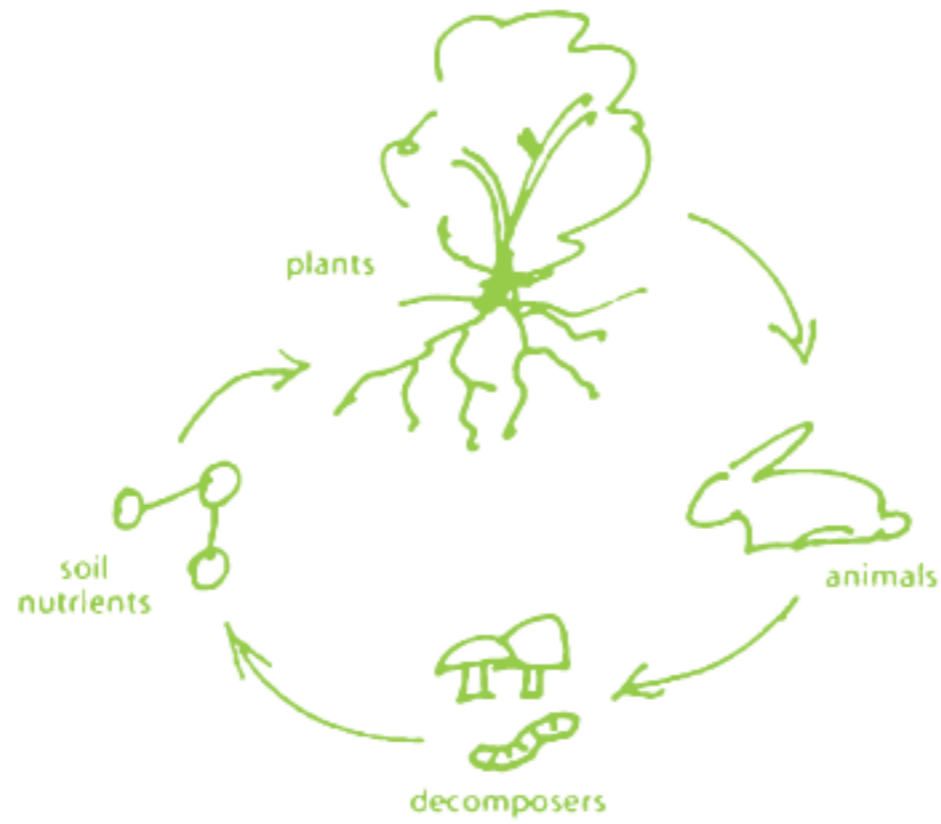
	jelen helyzet kritikája	általános feladatok	tervezési feladat	
ELMÉLET	<p>A kezdeti iparágak a természeti tőke látszólag végtelen kínálatán alapultak.</p> <p>nyugati szemléletmód: a természet veszélyes és brutális erő, amelyet meg kell zabolázni és le kell igázni</p> <p>a társadalom és az ember a termelés eszközévé vált</p> <p>lineaáris, egyirányú modell: reklám (fogyasztási kedv), hitel (eszközök), tervezett elavulás (hulladék)</p> <p>mesterséges szükséglet és hiánykeltés _ helyreállító, kompenzációs termékek</p> <p>Merőszámokkal kifejezett fejlődés, GDP figyelmen kívül hagyja a társadalmi aktivitást, az ökoölgyiai következményeket, a kulturális tevékenységet, a hosszú távú hatásokat.</p>	<p>társadalom</p> <p>ENTRÓPIA : egy zárt rendszer (Föld) regenerálódó képessége</p> <p>KONCEPCIÓVÁLTÁS: gazdagság - szegénység kérdésének más megítélése</p> <p>nemnövekedés célja: autonóm, takarékos, élhető társadalmak</p> <p>a gondolatok áramlásának semmi sem szab határt; a tőke (anyag, pénz) mozgása minimális kell legyen</p> <p>ÉRTÉKCSERE: altruizmus, együttműködés, szabadidő, szociális élet, munkavégzés öröme, méltányosság (bölcesség)</p> <p>A sokféleség szerepet játszik abban, hogy a rendszer rugalmasan tudjon alkalmazkodni a változásokhoz.</p>	<p>egyén</p>	<p>szét kell választani a reverzibilis és irreverzibilis folyamatokat</p> <p>REDUCE, REUSE, RECYCLE, REGULATE (csökkent, újra használ, újra-hasznosít, szabályoz)</p> <p>megfelelő tervezéssel ki lehet küszöbölni a hulladék fogalmát</p> <p>Nincs olyan folyamat, amelynek ne lennének mellékhatásai, de ezek lehetnek tervezettek és jótékony hatásúak is</p> <p>Be kell kapcsolódnunk a természet működésébe, nem uralmunk alá hajtani.</p> <p>Termékek, melyek használatuk után lebomlanak, hasznos tápanyaggá alakulnak vagy új gyártási ciklusban magas minőségű nyersanyagként szolgálnak új termék előállításához</p> <p>Az új technológiákat ötvöznünk kell az ősiekkel. Ám arra nincs szükség hogy függetlenné váljunk a már meglévő rendszerektől, érdemes kihasználni a már meglévőket. (hibrid rendszer)</p>
GYAKORLAT	<p>Túltermelés, túlfogyasztás (élelmiszer, média, tárgyak, stb.)</p> <p>paradigma: hatékonyabban, többet, olcsóbban</p> <p>Mies van der Rohe, Gropius, Corbousier: mindenütt tiszta, minimalista, megfizethető házak, „nemzetközi stílus”. Eszközeik: nagy üvegtáblák, acél, beton, olcsó szállítási eszközök. Egyszerű, olcsó, egységes építészet.</p> <p>monokultúra</p> <p>durva termékek: olyan termékplusszokat tartalmaz, amelyeket nem kértél, és nem is kellene a termékhez</p> <p>Szeretünk vadiúj cuccokat birtokolni és ha már nem kell kidobni. Ma sokszor a csomagolóanyag tovább él mint maga a termék</p>	<p>Az alapvető szükségleteket a közösség egészének kell meghatároznia</p> <p>CSÖKKENTÉS: fogyasztás</p> <p>közösségi lét újra-felfedezése (közös javak, terek)</p>		<p>A dizájnt az alapanyagokban megtalálható értékes tápanyagoknak kell meghatározniuk. A forma nemcsak a funkcióból hanem az evolúcióból is következik.</p> <p>A termékek készülhetnek biológiailag lebomló anyagból vagy technikai alapanyagból, melyek mindvégig bennmaradnak a technikai ciklusok körforgásában. Vigyázni kell nehogy beszennezzék egymást.</p> <p>Szolgáltató termék: szolgáltatás, amiben az emberek meghatározott ideig örömet lelik. A gyártó vállalja, hogy visszaveszi, ha már nem kívánjuk használni, és új fejlettebb termékre cseréli. Az alapanyag mindvégig a gyártó tulajdonában marad.</p> <p>c2c</p> <p>nem az épületet kell hűteni, fűteni, hanem az embereket.</p> <p>épület gép, de nem lakható gép, hanem élő gép.</p>
HELY	<p>a természet és az épített környezet (turizmus) árucikké válik</p> <p>globális folyamatok által meghatározott, import-export</p> <p>a környezetvédelem korlátozásai: mintha ipar és természet össze nem illő fogalmak lennének</p> <p>Helyi sajátosságoktól (kultúra, természet, energia, anyagkínálat) függetlenség</p> <p>A természet bőségét nem optimalizáljuk hanem automatikusan kiküszöböljük. A természet leigázásának kultúrájában élünk</p>	<p>RELOKÁCIÓ: helyi megtakarításokból kell előállítani az alapvető szükségleteket</p> <p>REGIONALIZÁCIÓ_(biorégiók): átlátható termelési lánc, kevés szállítás, fenntartható termelés</p> <p>évszakoknak megfelelő földművelés, kertgazdálkodás</p> <p>ÖKOPOLISZ (?), citta slow</p> <p>biztonságos, hatékony ipar: nem kellene elkülöníteni a többi emberi tevékenységtől. Kereskedelmi, lakó és ipari övezet egymás mellett élhetne</p>	<p>gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan</p>	<p>A természetben a jobb alkalmazkodóképességű győz, amelyik képes a lakóhelyével kölcsönös egymásrautaltságban élni. A sokszínűségben erő van, mint egy szöttek a különböző fajok összefonódnak. Igyekezünk minél több szállal kötődni az ökoszisztémákhoz és a helyhez magához is</p>

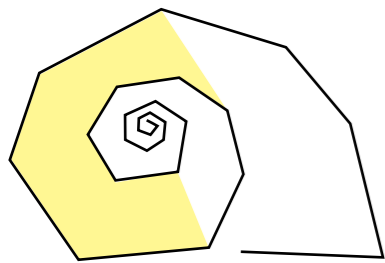

'Bölcsőtől-bölcsőig' (cradle to cradle (c2c)) elv

BIOLÓGIAI ANYAGCSERE

TECHNIKAI ANYAGCSERE

Degrowth kutatási-kísérleti központ: tevékenységek (projektösszefoglaló)

KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK

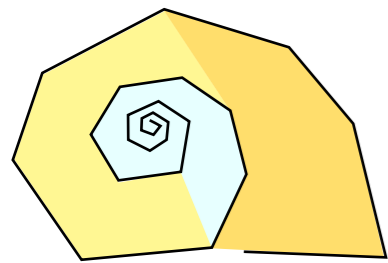
Cél, hogy a magyar és más európai egyetemekkel, az EE tudományos társasággal, a Research and Degrowth hálózattal együttműködésben egy **független és önszerveződő kutatói centrum** alakuljon, amely alkalmas kutatók rövidebb-hosszabb idejű befogadására, illetve **szimpóziumok, konferenciák és szemináriumok helyszínéül szolgálhat.**

Az egyetemekkel való kapcsolattartás a diákok és a kapcsolódó oktatási programok közös (degrowth-) kutatásba való bevonásán keresztül zajlana. (Szakdolgozat, PhD dolgozat, posztdoktori kutatás).

KÍSÉRLETI TEVÉKENYSÉGEK

Néhány példa, amelyek függetlenek egymástól, azaz bármelyik elhagyásával tovább folytatható a projekt:

1. **Épületrehabilitáció** (felújítási beavatkozások minimálisan szükséges új-anyagfelhasználás mellett, terek használati átértelmezése).
2. Fenntartható közösségi kert kialakítása (tetőkert, permakultúra, magbörze).
3. Fenntartható energetikai kísérletek (szélmalom, geotermia, stb.)
4. Közös lakóhely kísérlete (háztartási eszközök, házkörüli/háztartási munkák közösségi megosztása).
5. **Önszerveződő tárgyalóközpontok inkubátorháza:**
pl. bicikliműhely, hulladékhasznosító műhely, háztartási berendezések javítóműhely (Fab Lab, Hackerspace), asztalos és bútorgyártó műhely, ruhacsere-börze, fazekas műhely, stb.
6. **Közösségi tér** (slow-food étterem, bár, játékok) amely kulturális események színtere (koncert, színház, kiállítás, filmvetítés).
7. Önálló oktató műhelyek: főzés, kertészkedés (permakultúra), biciklijavítás, passzív rezisztencia, erőszakmentes kommunikáció, idegen nyelvek, stb.
8. A környezet alternatív mikro-gazdasági működésének modellezése: idő-, szolgáltatás-, és eszközcsere, regionális helyi fizetőeszköz bevezetése.
9. Nehéz helyzetben lévő emberek bevonása: kisközösségek integrálása a környezet szociális életébe
10. **Nevelés** (partnerkapcsolat a polgárok oktatását végző alsó-és középfokú iskolákkal): részvételi demokrácia, kertészkedés, szelektív hulladékgyűjtés, környezettudatosság... stb.
11. Újságíró műhely: független, civil média (TV híradó, rádió, újság, weboldalak)
12. Önállóan működő nyomtató üzlet.
13. Megelőzési és alternatív gyógyászati kutatási központ

Kérdőív: tervezési program, funkció előzetes felmérése

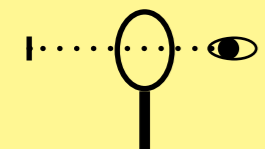
1. Hogyan kerültél kapcsolatba a Degrowth mozgalommal? Miben látod a lényegét?

2. Mivel foglalkozol/tál eddig? Mi a szakmád/végzettséged/kutatási területed? Mely részleteiben köthető a közös projekthez?

3. Az "Átmenet" feltehetően mást jelent Nyugat-Európában és Közép-Kelet-Európában. Szerinted ez Magyarországon mit takarhat? / Számodra melyek az érdekes területei? Honnan-hová?

4. Melyik egyetemmel együttműködésben, milyen tudományos kutatást végeznél a központban? Milyen tárgyi/eszközbeli feltételei volnának ennek?

5. A projektleírásban felsorolt "kísérleti tevékenységek" közül melyikben/melyekben vennél részt? Szervezőként vagy külsősként bekapcsolódva, ha valaki más elindítaná? Mennyi időt fordítanál erre?

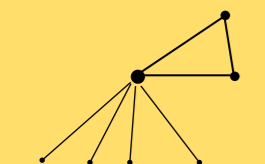
6. Van-e olyan "kísérleti tevékenység", amely nem szerepel a projektösszefoglalóban, de te szívesen elindítanád a Csigaházban? Hogyan kapcsolódik a Degrowth-paradigmához? Mik volnának ennek a tárgyi / szervezeti / finanszírozási feltételei?

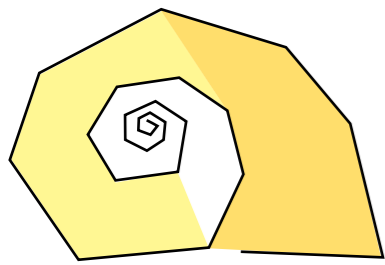
7. Mekkora, milyenek tudod elképzelni most a Csigaházat? Amennyire csak meg tudod konkrétan fogalmazni: mik azok a téri- (térméretek, megvilágítottság, stb.), bútorszabvány- és infrastrukturális- (fűtés, világítás, gáz, elektromosság, vízellátás, internet, stb.) minimális keretek, amelyek megléte feltételezi, hogy szívesen töltenél itt időt / dolgoznál itt?

8. Jó ötletnek tartod-e, hogy a Csigaház mint közösségi kutatóközpont egyben kollektív lakóhely is legyen (a projektösszefoglalóban megfogalmazott módon)? Laknál-e hosszabb-rövidebb ideig a Csigaházban? Miért? Amennyire csak meg tudod konkrétan fogalmazni: mik azok a téri- (térméretek, megvilágítottság, stb.), bútorszabvány- és infrastrukturális- (fűtés, világítás, gáz, elektromosság, vízellátás, internet, stb.) minimális keretek, amelyek megléte feltételezi, hogy szívesen laknál itt?

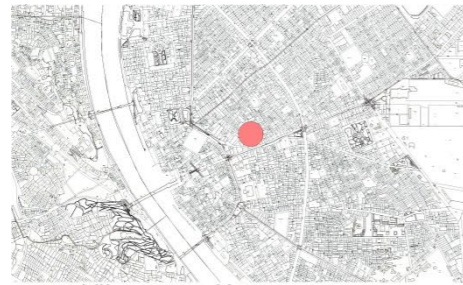

9. Hogyan tudod elképzelni a Csigaház szervezeti működését? Szerinted milyen működési szabályokat (pl. takarítás, viselkedési etikett, stb.) kellene hozni, hogy fenntartható legyen?

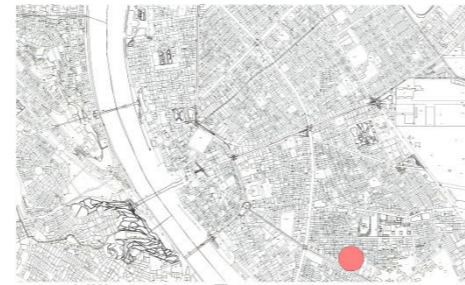

Degrowth-közeli tevékenységek budapesti hálózata - összehasonlító elemzés

CÍM CENTRALITÁS

CÍM: VII. KERÜLET, KAZINCZY UTCA
ROMKOCSMA ÉS PIAC
CENTRALITÁS

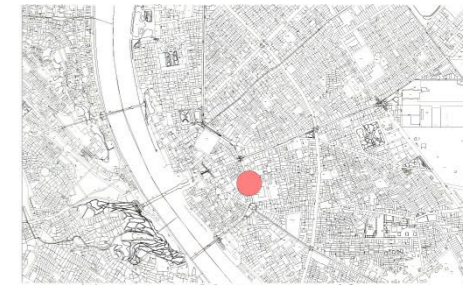
CÍM: VIII. KERÜLET, TÖMŐ UTCA
ROMKOCSMA ÉS HOSTEL
CENTRALITÁS

CÍM: VIII. KERÜLET, LEONARDO DA VINCI U.
KÖZÖSSÉGI KERT
CENTRALITÁS

CÍM: IX. KERÜLET, GANZ TELEP, VÁGÓHÍD
R33 KÖZÖSSÉGI PRÓBATEREM
CENTRALITÁS

CÍM: V. KERÜLET, MÚZEUM KRT. 19.
MŰVÉS SZALON
CENTRALITÁS

SŰRŰSÉG

SŰRŰSÉG
300 LAK/HA

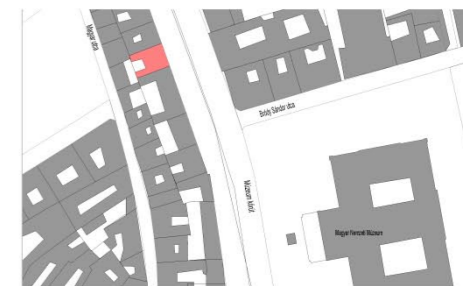
SŰRŰSÉG
200 LAK/HA

SŰRŰSÉG
200 LAK/HA

SŰRŰSÉG
80 LAK/HA

SŰRŰSÉG
300 LAK/HA

ÁLLAPOT

ÁLLAPOT
SZERKEZET JÓ ÁLLAPOTBAN
TETŐ FELÚJÍTVA
VAKOLAT HIÁNYZIK
GÉPÉSZET MŰKÖDŐKÉPES

ÁLLAPOT (HOSTEL JÓ, KÖRNYEZET ROSSZ)
SZERKEZET JÓ, VEGYES
TETŐ FELÚJÍTVA, ILL. HIÁNYZIK
VAKOLAT JÓ, ILL. HIÁNYZIK
GÉPÉSZET MŰKÖDŐKÉPES

ÁLLAPOT
SZERKEZET - KERÍTÉS RENDBEN
TETŐ -
HOMLOKZAT -
GÉPÉSZET -

ÁLLAPOT
SZERKEZET JÓ, VEGYES
TETŐ KARBANTARTVA
HOMLOKZAT ROSSZ
GÉPÉSZET MŰKÖDŐKÉPES

ÁLLAPOT
SZERKEZET ROSSZ, VEGYES
TETŐ KARBANTARTVA
HOMLOKZAT ÁLLVÁNYOZVA
GÉPÉSZET MŰKÖDŐKÉPES

KÖZÖSSÉG

KÖZÖNSÉG SÁV
VENDÉGLÁTÁS, MOZI
KONCERTEK, PIAC
MŰHELYEK, STÚDIÓ

KÖZÖNSÉG SÁV
VENDÉGLÁTÁS,
KONCERTEK,
HOSTEL, JÁTSZÓTÉR

KÖZÖNSÉG SÁV
88 PARCELLÁVAL MŰKÖDIK

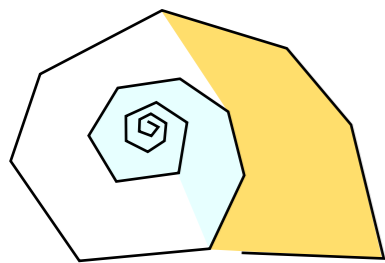

KÖZÖNSÉG SÁV
PRÓBATEREM,
INGYENES KONCERTEK,
BÁLTERMI BULIK

KÖZÖNSÉG SÁV
MŰTEREM,
DEGROWTH KÖZÖSSÉG,
SZOBA KONCERTEK, BÁLOK

Használaton kívüli budapesti helyek - áttekintés (eddig fellelt)

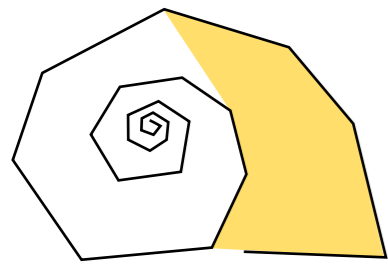
HASZNÁLATON KÍVÜLI ÉPÜLETEK, ÉPÜLETRÉSZEK

- VIII. Trefort utca 3.
- VIII. Tavaszmező utca
- VIII. Tömő utca
- V. Szent István krt. 29. földszint
- V. Balassi Bálint u. 21-23. fszt
- V. Párizsi u. 1. utcai üzlet
- V. Petőfi Sándor u. 3. földszint,
- V. Kossuth Lajos u. 11. földszint
- V. Váci u. 40. földszint
- V. Fővám tér 2. földszint

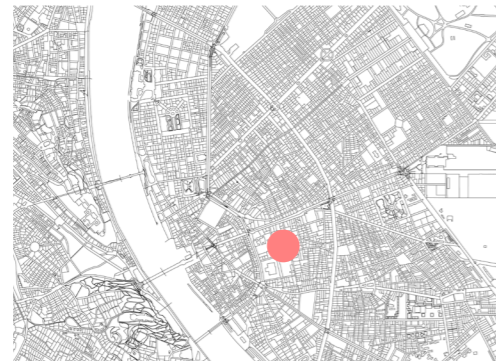
HASZNÁLATON KÍVÜLI PINCEHELYISÉGEK

- Akadémia utca 11
- Alkotmány utca 16.
- Arany János utca 33.
- Bajcsy-Zsilinszky 72.
- Báthory utca 3.
- Báthory utca 5.
- Báthory utca 24.
- Belgrád rakpart 19.
- Bihari János u 18.
- Falks Miksa 4.
- Falks Miksa 15.
- Falks Miksa 24-26.
- Henszelmann 19.
- Hercegprímás 11.
- Hold utca 9.
- Honvéd utca 8.
- Kossuth Lajos 12.
- Magyar 23.
- Magyar 27.
- Nádor u 14.
- Október 6. u. 3.
- Semmelweis 14.
- Szent István körút 17.
- Szent István körút 27.
- Szerb u 13.
- Vadász u 15.
- Vadász u. 32.
- Verespálné 25.
- Zoltán u 12.

Használaton kívüli budapesti helyek - típusok összehasonlító elemzése

CÍM
CENTRALITÁS

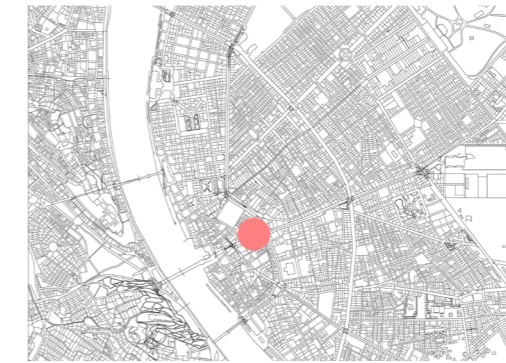
VIII. KERÜLET, TREFORT UTCA 3.
HUNYADI PALOTA

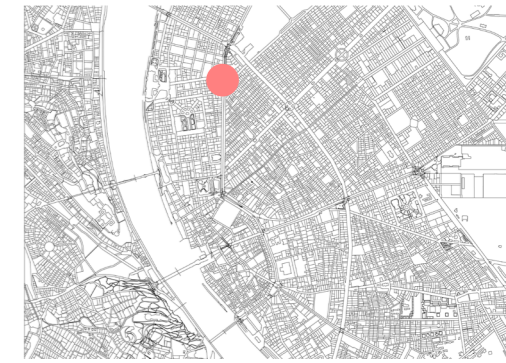
VIII. KERÜLET, TÖMŐ UTCA
A GRUND MELLETT

V. KERÜLET, PÁRIZSI UTCA 1.

V. KERÜLET, KOSSUTH L. UTCA 11.

V. KERÜLET, ALKOTMÁNY UTCA 16.

TULAJDONOS

ÖNKORMÁNYZAT

MAGÁN

MAGÁN

ÖNKORMÁNYZAT

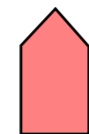
ÖNKORMÁNYZAT

ÉPÜLET

TELJES ÉPÜLET
P+F+2+T

ÁLLAPOTA: KÖZEPES

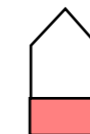

ROMOS ÉPÜLET
P+F
ROMOS ÉPÜLET
F

ÁLLAPOTA: ROSSZ

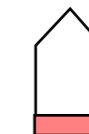

UTCAI ÜZLETHELYISÉG
P+F+GALÉRIA
ÉPÍTÉS ÉVE: 1877
ÁLLAPOTA: JÓ

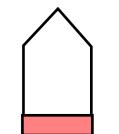
FÖLDSZINTI HELYISÉG

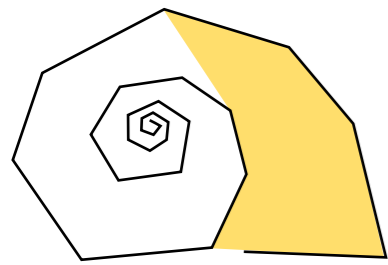
ÁLLAPOTA: ROSSZ

PINCEHELYISÉG

307 M² (119 + 188)
ÁLLAPOTA: JÓ

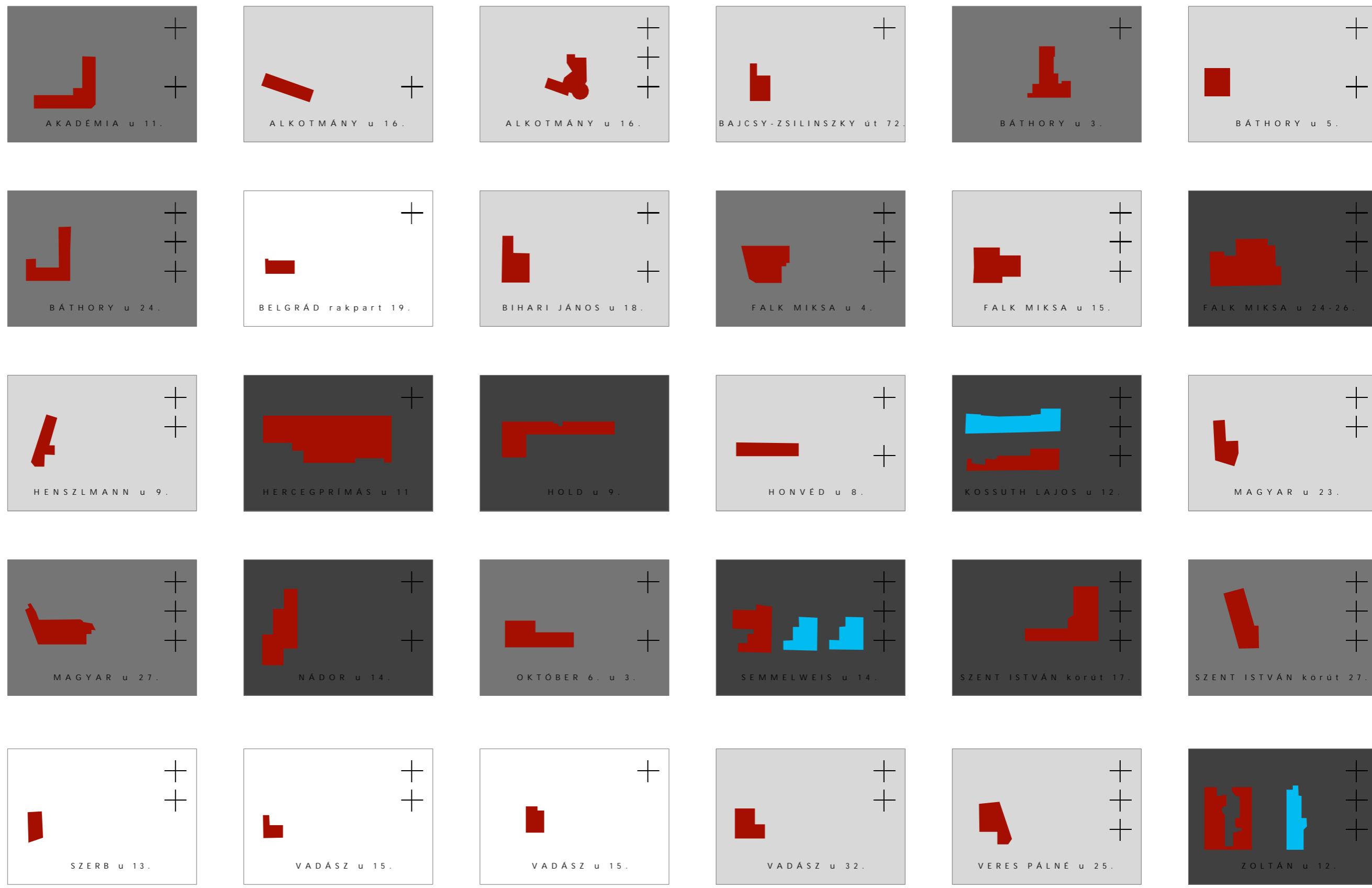

Használaton kívüli belvárosi pincehelyiségek - összehasonlító elemzés

- T < 100 m²
- 100 < T < 200 m²
- 200 < T < 300 m²
- T > 300 m²

- csak pinceszinten
- földszinti terület is
- ⊕ saját udvari / utcai bejárat
- ⊕ mosdóval rendelkező
- ⊕ lift van a házban

Köszönjük a figyelmet!

